

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ตามทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ
บริหารสถานศึกษา ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2547 รวม 55 โรงเรียน
ประกอบด้วย หัวหน้าสาระวิชาและหัวหน้าฝ่าย จำนวน 660 คน และคณะกรรมการสถาน
ศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 825 คน รวมทั้งสิ้น 1,485 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2547 ที่กำหนดขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มแบบหลายขั้นตอน
(Multi-stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 คน ประกอบด้วย หัวหน้าสาระวิชา
และหัวหน้าฝ่าย จำนวน 156 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 156 คน
มีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1.2.1 แบ่งสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2547
ตามขนาดของโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 9 โรงเรียน โรงเรียน
ขนาดกลาง จำนวน 23 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 23 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น

55 โรงเรียน

1.2.2 สํารวจครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าสาระวิชาและหัวหน้าฝ่าย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม รวม 1,485 คน ประกอบด้วย

1) ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าสาระวิชาโรงเรียนละ 8 คน รวม 440 คน และหัวหน้าฝ่ายโรงเรียนละ 4 คน รวม 220 คน รวมทั้งสิ้น 660 คน

2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนละ 15 คน รวม 825 คน

1.2.3 กำหนดขนาดตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดโดยใช้ตารางสุ่มของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 40) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 คน

1.2.4 สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากรายชื่อตามสัดส่วนประมาณร้อยละ 23 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาดโรงเรียน ได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน ขนาดกลาง 5 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 5 โรงเรียน รวม 13 โรงเรียน

1.2.5 เลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดใน 13 โรงเรียน และเลือกหัวหน้าสาระวิชาและหัวหน้าฝ่ายทั้ง 13 โรงเรียน รวม 156 คน และเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยกเว้น คณะกรรมการที่เป็นครู จำนวน 156 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 312 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4
จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

โรงเรียน	อำเภอ	ครู			คณะกรรมการ สถานศึกษา	รวม
		หัวหน้า สาระวิชา	หัวหน้า ฝ่าย	รวม		
1. ขนาดใหญ่						
1.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏ	เมือง	8	4	12	12	24
1.2 บรบือวิทยาคาร	บรบือ	8	4	12	12	24
1.3 วาปีปทุม	วาปีปทุม	8	4	12	12	24
รวม	3 อำเภอ	24	12	36	36	72
2. ขนาดกลาง						
2.1 โคนก้อพิทยาคม	เมือง	8	4	12	12	24
2.2 เขื่อนพิทยาสรรค์	โกสุมพิสัย	8	4	12	12	24
2.3 หนองโพธิ์ พิทยาคม	นาเชือก	8	4	12	12	24
2.4 แกดคำวิทยาคาร	แกดคำ	8	4	12	12	24
2.5 เวียงสะอาด พิทยาคม	พยัคฆภูมิพิสัย	8	4	12	12	24
รวม	5 อำเภอ	40	20	60	60	120
3. ขนาดเล็ก						
3.1 เขวาใหญ่ พิทยาสรรค์	กันทรวิชัย	8	4	12	12	24
3.3 คอนเงินพิทยาคาร	เขิงยืน	8	4	12	12	24
3.4 เลิงแฝก ประชาบำรุง	กุฉีกรัง	8	4	12	12	24
3.4 เหล่าชาวยุทธวิทยาคาร	บรบือ	8	4	12	12	24
3.5 ปอพานพิทยาคม	นาเชือก	8	4	12	12	24
รวม	5 อำเภอ	40	20	60	60	120
รวมทั้งสิ้น	13 อำเภอ	104	52	156	156	312

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ตามทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและสาขาวิชาที่จบของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพและสาขาวิชาที่จบของผู้บริหารสถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน คือ

1. สถานภาพของท่าน คือ
 - () ครู (หัวหน้าสาระวิชาหรือหัวหน้าฝ่าย)
 - () คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา คือ
 - () การบริหารการศึกษา
 - () สาขาวิชาอื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ใน 4 ด้าน คือ

1. การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ
2. การวางแผน
3. การดำเนินการตามแผนงาน
4. การประเมินผล

ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือ ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติหน้าที่ได้ปฏิบัติตามกระบวนการบริหารจริง ข้อละ 1 ช่อง โดยกำหนดให้แต่ละช่องมีเกณฑ์ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ เป็นประจำสม่ำเสมอ
 มาก หมายถึง ปฏิบัติในเรื่องนั้นบ่อยครั้ง
 ปานกลาง หมายถึง ปฏิบัติในเรื่องนั้นเป็นบางครั้ง
 น้อย หมายถึง ปฏิบัติในเรื่องนั้นนาน ๆ ครั้ง
 น้อยที่สุด หมายถึง ปฏิบัติในเรื่องนั้นน้อยครั้ง หรือไม่ได้กระทำเลย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อ	การปฏิบัติตามกระบวนการบริหาร	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	สำรวจ เตรียมเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรในการวางแผน		✓			
00	นำสภาพและปัญหาจากผู้ปกครองและชุมชนประกอบการวางแผนพัฒนา				✓	

อธิบายการตอบ

ข้อ 0 แสดงว่า โรงเรียนได้สำรวจ เตรียมเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรในการวางแผน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อ 00 แสดงว่า โรงเรียนได้นำสภาพและปัญหาจากผู้ปกครองและชุมชนประกอบการวางแผนพัฒนา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2539 : 3-10) และขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 3-8)

3.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร เช่น สถิติสำหรับการวิจัยของชูศรี วงศ์รัตนะ (2537 : 69-76) ; สถิติทางสังคมศาสตร์ของพวงรัตน์ บุญญาบุรุษย์ (2540 : 36-42) และการวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 63-71)

3.3 ศึกษาเครื่องมืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อมร เสือคำ (2537 : 138-147) ;

ไพบุลย์ ขุนศรี (2539 : 167-179) ; อมรศักดิ์ พุ่มสวัสดิ์ (2540 : 147-161) และสามารต มุขโค
(2541 : 151-169)

3.4 สร้างแบบสอบตามตามกรอบแนวคิดใน 4 ด้าน จำนวน 80 ข้อ
ประกอบด้วย

3.4.1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ จำนวน 24 ข้อ

3.4.2 การวางแผน จำนวน 24 ข้อ

3.4.3 การดำเนินการตามแผนงาน จำนวน 24 ข้อ

3.4.4 การประเมินผล จำนวน 24 ข้อ

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความถูกต้องโดยคณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์ และนำมาแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำ

3.6 นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการปรับปรุงแก้ไข ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ
ความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน คือ

3.6.1 นายมงคล ไหว่อง วุฒิ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการ
โรงเรียน โนนแดงวิทยาคม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เพื่อ
ตรวจสอบความครอบคลุม ถูกต้องของแบบสอบถาม

3.6.2 นายนิวัตร วิจารณ์จิตร วุฒิ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)ศึกษานิเทศก์ 8
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา เพื่อตรวจสอบความ
ถูกต้อง และความเหมาะสมของข้อความที่ใช้ของแบบสอบถาม

3.6.3 นายสมจิต เมืองนาม วุฒิ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) หัวหน้างานวัด
ผลโรงเรียนบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล เพื่อตรวจสอบ
ความเหมาะสมของรูปแบบของแบบสอบถาม

3.7 ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.8 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลอง (Try-out) กับหัวหน้าสาระวิชา
หัวหน้าฝ่าย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียน
หนองม่วงวิทยาคาร อำเภอบรบือ และโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรค์ กิ่งอำเภอกุดรัง จังหวัด
มหาสารคาม โรงเรียนละ 24 คน รวม 48 คน

3.9 ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม และวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับ
รวมทุกข้อ (Item-total Correlation) และเลือกข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.41-0.77 อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แบบสอบถามจำนวน 60 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบ

สอบถามแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

3.10 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขอนหนังสือจากงานบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ไปติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และเขต 2 เพื่อไปขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ส่งแบบหนังสือของความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 13 คน รวมจำนวน 312 คน

4.3 ประสานงานกับสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคามทั้ง 13 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนัดหมายหลังการแจกแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ โดยขอรับคืนที่ฝ่ายธุรการของแต่ละโรงเรียน

4.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามในระหว่างวันที่ 1-12 พฤศจิกายน 2547 ได้แบบสอบถามคืน จำนวน 288 ฉบับ โดยมีแบบสอบถามสูญหาย จำนวน 24 ฉบับ ใน 3 โรงเรียน ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามใหม่ให้ตอบ โดยขอรับในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2547 ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามครบทุกฉบับ รวมทั้งหมดจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 312 ฉบับ

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ คือ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 110)

ระดับการปฏิบัติ		คะแนน
มากที่สุด	ตรวจให้	5
มาก	ตรวจให้	4
ปานกลาง	ตรวจให้	3
น้อย	ตรวจให้	2

น้อยที่สุด ตรวจสอบให้ 1

5.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามกรอกลงในแบบกรอกข้อมูล (Coding Form)

5.3 นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window ดังนี้

5.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับระดับการปฏิบัติ ตามกระบวนการบริหารงานสถานศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 111)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
4.51 – 5.00	แปลความว่า มากที่สุด
3.51 – 4.50	แปลความว่า มาก
2.51 – 3.50	แปลความว่า ปานกลาง
1.51 – 2.50	แปลความว่า น้อย
1.00 – 1.50	แปลความว่า น้อยที่สุด

5.3.2 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ที่สำเร็จสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและสาขาอื่น ๆ ตามทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ด้วยการทดสอบค่า t (Independent Samples)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ประกอบด้วย

6.1.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับรวมทุกข้อ ตามวิธีของ เพียร์สัน (Pearson) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 70)

6.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 71)

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

6.2.1 สถิติพื้นฐาน คือ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 73-74)

1) ค่าเฉลี่ย (Mean)

2) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2.2 สถิติทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ที่สำเร็จสาขาวิชา การบริหารการศึกษาและสาขาอื่น ๆ ตามทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ด้วยการทดสอบค่า t (Independent Samples) (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2540 : 108)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY